

Súd: Najvyšší správny súd SR
Spisová značka: 5Svk/7/2025
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8023200172
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2025
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Petra Príbelská
ECLI: ECLI:SK:NSSSR:2025:8023200172.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Petry Príbelskej, PhD. (sudkyňa spravodajkyňa) a členov senátu JUDr. Juraja Vališa, LL.M. a Mgr. Petra Macha, PhD., v právnej veci žalobcu (sťažovateľa): Rímskokatolícka farnosť sv. Martina, so sídlom Lemešany 104, 082 03 Lemešany, IČO: 42 088 151, právne zastúpený: Sýkorová - advokátska kancelária, s. r. o., so sídlom Murgašova 3, 040 01 Košice, IČO: 50 550 837, proti žalovanému: Úrad pre územné plánovanie a výstavbu Slovenskej republiky, Tomášikova 14366/64A, 831 04 Bratislava, IČO: 54 669 464 (pôvodne Okresný úrad Prešov, odbor výstavby a bytovej politiky, Námestie mieru 3, 080 01 Prešov), za účasti ďalšieho účastníka: Národná diaľničná spoločnosť, a. s., Dúbravská cesta 14, 841 04 Bratislava, IČO: 35 919 001, právne zastúpený: Garaj & Partners s. r. o., advokátska kancelária, so sídlom Na Hrebienku 8079/2A, 811 02 Bratislava, IČO: 35 951 125, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného č. OU-PO-OVBP2-2018/12576/42503/ŠSS-DA zo dňa 24. apríla 2018, v konaní o kasačnej sťažnosti proti rozsudku Správneho súdu v Košiciach sp. zn. PO-2S/18/2023 - 173 zo dňa 24. októbra 2024, takto

rozhodol:

Najvyšší správny súd Slovenskej republiky rozsudok Správneho súdu v Košiciach sp. zn. PO-2S/18/2023 - 173 zo dňa 24. októbra 2024 v napadnutej časti výroku IV. a V. zrušuje a vec vracia Správnemu súdu v Košiciach na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

I. Konanie pred správnym súdom

1. Správny súd v Košiciach, rozsudkom sp. zn. PO-2S/18/2023 - 173 zo dňa 24. októbra 2024 (ďalej len „napadnutý rozsudok“), zamietol podľa § 190 zákona č. 162/2015 Z. z. Správneho súdneho poriadku (ďalej „SSP“) správnu žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia výroku II. rozhodnutia Okresného úradu Prešov, odbor výstavby a bytovej politiky (ďalej len „pôvodný žalovaný“ alebo „vyvlastňovací orgán“) č. OU-PO-OVBP2-2018/12576/42503/ŠSS-DA zo dňa 24. apríla 2018 o určení náhrady za vyvlastnenie. Dotknuté nehnuteľnosti boli vyvlastnené v prospech vyvlastniteľa vystupujúceho v tomto konaní v postavení ďalšieho účastníka.

2. Správny súd ďalej výrokmi IV. a V. napadnutého rozsudku priznal právo na náhradu trov konania ďalšiemu účastníkovi voči žalobcovi, keďže zo súdneho spisu mal správny súd za preukázané, že ďalšiemu účastníkovi bola súdom uložená povinnosť v súdnom konaní (výrok IV.), a rovnako aj v kasačnom konaní (výrok V.).

3. Správny súd zreprodukoval v napadnutom rozsudku podstatné závery zo skorších (súvisiacich) súdnych rozhodnutí. Uviedol, že Krajský súd v Prešove (ďalej aj ako „krajský súd“) vo veci rozhodol rozsudkom sp. zn. 2S/50/2018-134 zo dňa 23. mája 2019 (ďalej aj ako „prvý rozsudok“) tak, že

napadnuté rozhodnutie žalovaného vo výroku II., v ktorom bola určená náhrada za vyvlastnenie, zrušil a vrátil vec pôvodnému žalovanému na ďalšie konanie. Zároveň priznal žalobcovi úplnú náhradu trov konania voči pôvodnému žalovanému a ďalšiemu účastníkovi náhradu trov konania s poukazom na ustanovenie § 169 SSP nepriznal.

4. Proti rozsudku Krajského súdu v Prešove podal pôvodný žalovaný kasačnú sťažnosť zo dňa 24. júna 2019, a rovnako tak podal kasačnú sťažnosť zo dňa 2. júla 2019 aj ďalší účastník konania. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný, rozhodol o kasačnej sťažnosti pôvodne žalovaného a ďalšieho účastníka rozsudkom sp. zn. 8Sžk/28/2019 zo dňa 30. septembra 2021 tak, že rozsudok Krajského súdu v Prešove č. k. 2S/50/2018-134 zo dňa 23. mája 2019 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Krajský súd v Prešove, uznesením č. k. 2S/64/2021-35 zo dňa 3. marca 2022, rozhodol o postúpení veci sp. zn. 2S/64/2021 (spisová značka pre konanie pôvodne vedené pod sp. zn. 2S/50/2018, po vrátení veci z Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky) Okresnému súdu Bratislava IV. Postup odôvodnil tým, že v prejednávannej veci nie je daná vecná právomoc Krajského súdu v Prešove, vychádzajúc z rozsahu a obsahu žaloby, ako žaloby proti určenej výške náhrady za vyvlastnenie nehnuteľností postupom podľa zákona o vyvlastňovaní, a preto ju tento postúpil Okresnému súdu Bratislava IV ako súdu vecne a miestne príslušnému na konanie.

6. Okresný súd Bratislava IV, vyslovil nesúhlas s postúpením veci dňa 26. septembra 2022, následne vec bola predložená Kompetenčnému senátu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky a Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky, ktorý vo veci rozhodol uznesením sp. zn. 18SKomp/9/2022 zo dňa 25. januára 2023 tak, že na prejednanie veci je daná právomoc správneho súdu.

7. Vec bola následne v súlade s § 7a zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v platnom a účinnom znení v spojení s § 1, 3 zákona č. 151/2022 Z. z. o zriadení správnych súdov a o zmene a doplnení niektorých zákonov, náhodným výberom pridelená senátu Správneho súdu v Košiciach pod sp. zn. PO-2S/18/2023, ktorý vo veci rozhodol napadnutým rozsudkom (pozri vyššie body 1 a 2 tohto rozsudku).

II. Kasačná sťažnosť, stanovisko účastníkov

8. Proti napadnutému rozsudku správneho súdu, podal sťažovateľ kasačnú sťažnosť podľa § 440 ods. 1 písm. g) a f) SSP, v ktorej navrhol, aby kasačný súd napadnutý rozsudok vo výrokovej časti IV. a V. o trovách konania zrušil a vec vrátil správneho súdu na ďalšie konanie.

9. Podľa sťažovateľa pre priznanie trov konania ďalšiemu účastníkovi podľa § 169 SSP, neboli v prejednávannej veci splnené zákonné podmienky, pričom napadnutý rozsudok považoval v napadnutej časti za nedostatočne odôvodnený a nepreskúmateľný, keďže správny súd žiadnym spôsobom nezdôvodnil a ani bližšie nekonkretizoval, akú povinnosť uložil ďalšiemu účastníkovi v tomto konaní v zmysle § 169 SSP, v súvislosti s plnením ktorej by mu trovy boli vznikli. Rovnako správny súd bližšie nešpecifikoval povinnosti, ním uložené ďalšiemu účastníkovi, odôvodňujúce právo na náhradu trov kasačného konania. Absentujú tak podľa jeho názoru zrozumiteľné a konkrétne dôvody, na ktorých správny súd založil svoje rozhodnutie.

10. Naopak boli, podľa sťažovateľa, vo veci dané dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré správny súd mal rozhodnúť vo štvrtej a piatej výrokovej časti napadnutého rozsudku o nepriznaní trov konania a trov kasačného konania ďalšiemu účastníkovi, zohľadňujúc predovšetkým samotný predmet tohto konania, ktorým bolo preskúmanie zákonnosti rozhodnutia o vyvlastnení, na základe ktorého bol žalobca nútene pozbavený svojho vlastníckeho práva v prospech ďalšieho účastníka. Sťažovateľ rovnako namietal, že nevyvolal a nezapríčinil žiadne trovy konania, ktoré by ďalší účastník musel znášať. Návrh na vyvlastňovacie konanie v danom prípade podal ďalší účastník, v konaní bolo rozhodnuté o vyvlastnení pozemkov žalobcu v prospech ďalšieho účastníka výhradne na základe záverov znaleckého posudku ďalšieho účastníka, znalecké posudky predložené žalobcom do vyvlastňovacieho konania svojvoľne neboli zo strany správneho orgánu zohľadnené.

11. Sťažovateľ rovnako zdôraznil, že ďalší účastník je dostatočne personálne aj finančne vybavený na to, aby svoje postavenie v súdnom konaní adekvátne hájil prostredníctvom svojich kvalifikovaných zamestnancov na právnom oddelení, a preto trovy spojené so zastúpením advokátom nepovažoval za účelne vynaložené.

12. Sťažovateľ následne, podaním zo dňa 20. decembra 2024 označeným ako „vyjadrenie žalobcu“, rozšíril svoju argumentáciu, keď zdôraznil, že ďalší účastník konania má v zmysle napadnutého rozsudku, ako aj dikcie zákona nárok len na náhradu tých trov konania, ktoré mu vznikli s plnením povinnosti uloženej správnym súdom, hoci si vo vyčíslení trov konania zo dňa 12. decembra 2024 nárokoval náhradu trov konania spolu vo výške 4 770,63 eura, a teda nárokoval si všetky vzniknuté trovy v predmetnom konaní.

13. Ďalší účastník vo vyjadrení ku kasačnej sťažnosti uviedol, že správny súd dostatočne odôvodnil priznanie trov v súdnom konaní pred správnym súdom, ako aj kasačným súdom. Z obsahu súdneho spisu je podľa jeho názoru zrejmé, že správny súd uložil ďalšiemu účastníkovi v rámci procesného postupu určité povinnosti, napr. povinnosť vyjadriť sa v súdom stanovenej lehote, alebo dostaviť sa na vytyčený termín pojednávania, pričom sa jedná o povinnosti, ktoré boli súdom uložené preto, lebo vyplývajú priamo zo zákona. Keďže ďalší účastník na súdom uložené povinnosti (napr. povinnosť vyjadriť sa alebo dostaviť sa na vytyčený termín pojednávania) reagoval, pri plnení týchto povinností mu vznikli trovy. V konkrétnej podobe ďalší účastník dal do pozornosti:

- predvolanie Krajského súdu v Prešove na pojednávanie zo dňa 03.04.2019
- predvolanie Krajského súdu v Prešove na pojednávanie zo dňa 06.05.2019
- výzvu Krajského súdu v Prešove zo dňa 10.07.2019 na vyjadrenie sa ku kasačnej sťažnosti
- predvolanie Správneho súdu v Košiciach na pojednávanie zo dňa 04.10.2024.

14. Ďalší účastník pritom poukázal aj na znenie ustanovenia § 103 ods. 1 SSP v spojení s ustanovením § 105 písm. a) SSP, z ktorého má vyplývať, že výzvu súdu adresovanú ďalšiemu účastníkovi, aby sa vyjadril v súdom stanovenej lehote, je potrebné považovať za uloženie povinnosti. Obdobne aj z ustanovení § 108 ods. 2 a § 108 ods. 4 SSP podľa jeho názoru vyplýva, že je potrebné rozlišovať medzi predvolaním na pojednávanie a upovedomením o pojednávaní. Zatiaľ čo upovedomenie má len oznamovací charakter, predvolanie má charakter uloženia povinnosti zúčastniť sa na pojednávaní.

15. Žalobcom požadovaná konkretizácia povinností, v súvislosti s ktorými vznikli trovy konania, už v odôvodnení napadnutého rozsudku, je podľa ďalšieho účastníka predčasná, keďže konkretizácia výšky náhrady trov ako aj jednotlivých úkonov ďalšieho účastníka vykonaných pri plnení povinností, ktoré mu správny súd uložil, bude uvedená v samostatnom uznesení.

III. Právne posúdenie veci kasačným súdom

16. Najvyšší správny súd Slovenskej republiky ako súd kasačný (§ 438 ods. 2 SSP), po zistení, že kasačná sťažnosť bola podaná včas (§ 443 ods. 1 SSP), oprávnenou osobou (§ 442 ods. 1 SSP) a je prípustná (§ 439 ods. 1 SSP), vo veci v zmysle § 455 SSP nepovažoval za potrebné nariadiť pojednávanie a po preskúmaní napadnutého rozsudku, ako aj konania, ktoré mu predchádzalo, dospel k záveru, že kasačná sťažnosť je dôvodná.

17. Sťažovateľ v kasačnej sťažnosti nesúhlasil s rozhodnutím správneho súdu, konkrétne s výrokmi IV. a V. napadnutého rozsudku o priznaní trov konania ďalšiemu účastníkovi podľa § 169 SSP a trov kasačného konania ďalšiemu účastníkovi podľa § 169 SSP v spojení s § 467 SSP. V podstatnej časti argumentácie namietal nedostatočné odôvodnenie priznania trov a nezohľadnenie osobitostí preskúmaného konania, ako dôvodu pre nepriznanie trov ďalšiemu účastníkovi.

18. Špecifikom nároku na náhradu trov konania ďalšiemu účastníkovi je, že ďalší účastník nemá právo na náhradu všetkých preukázaných, odôvodnených a účelne vynaložených výdavkov, ktoré mu vznikli v súvislosti s uplatňovaním a bránením práva na správnom súde, ale iba právo na náhradu tých trov konania, ktoré mu vznikli v súvislosti s plnením správnym súdom uloženej povinnosti. Môže ísť napríklad o povinnosť dostaviť sa na pojednávanie za účelom výsluchu, povinnosť predložiť listiny alebo iné dôkazy, ako aj povinnosť vyjadriť sa vo veci samej, ktorá môže byť spojená s trovami na právne zastúpenie advokátom. (BARICOVÁ, Jana. § 169 [Trovy ďalších účastníkov, osôb zúčastnených na

konaní a zainteresovanej verejnosti]. In: BARICOVÁ, Jana, FEČÍK, Marián, ŠTEVČEK, Marek, FILOVÁ, Anita a kol. Správny súdny poriadok. 1. vydanie. Bratislava: C. H. Beck, 2018, s. 836.)

19. Kasačný súd sa preto predovšetkým zaoberal otázkou, aké povinnosti boli ďalšiemu účastníkovi konania uložené, ktoré by odôvodňovali priznanie nároku na náhradu trov konania podľa § 169 veta prvá SSP. Z obsahu napadnutého rozsudku je zrejmé, že odôvodnenie priznania trov ďalšiemu účastníkovi je formulované len reprodukciou ustanovenia § 169 SSP, pričom súd ďalej všeobecne uvádza, že zo súdneho spisu mal za preukázané, že ďalšiemu účastníkovi bola súdom uložená povinnosť v súdnom konaní, a rovnako aj v kasačnom konaní, avšak ani stručne bližšie túto povinnosť necharakterizuje. Práve túto skutočnosť namieta sťažovateľ, keď predmetný rozsudok namieta v tejto časti ako nepreskúmateľný.

20. Kasačný súd už v rámci svojej predchádzajúcej rozhodovacej činnosti uviedol, že náležité odôvodnenie rozhodnutia o trovách konania je neoddeliteľnou súčasťou odôvodnenia rozsudku. Rozhodovaním o nároku na náhradu trov konania sa môže výrazným spôsobom vstupovať do práv a povinností jednotlivých účastníkov súdnych konaní, a to s ohľadom na to, že výška náhrady trov konania v konkrétnom prípade nemusí byť zanedbateľná, práve naopak. Osobitne je to v prípade trov podľa § 169 SSP, kedy je možnosť náhrady trov konania viazaná na podmienku plnenia povinností správnym súdom. Túto podmienku treba dostatočným spôsobom vyhodnotiť a špecifikovať, jednoduchá reprodukcia textu normy zákona, bez jeho aplikácie na konkrétny prípad, nepostačuje. Z tohto dôvodu je potrebné, aby sa správny súd náležite zaoberal výrokom týkajúcim sa náhrady trov konania ďalším účastníkom konania a dostatočne ho odôvodnil (uznesenie Najvyššieho správneho súdu SR zo dňa 21. apríla 2022, sp. zn. 10Sžrk/3/2020).

21. Kasačnému súdu však, ani po vlastnom preštudovaní napadnutého rozsudku, nie je známa písomnosť správneho súdu, ktorou by ďalšiemu účastníkovi uložil povinnosť odôvodňujúcu priznanie trov konania podľa § 169 SSP. Pokiaľ aj ďalší účastník konania argumentoval, že mu bola v konaní uložená povinnosť vyjadriť sa v súdom stanovenej lehote a dostaviť sa na vytýčený termín pojednávania, kasačný súd nemohol touto argumentáciou zhojiť nedostatočné odôvodnenie napadnutých výrokov, keďže nie je úlohou účastníka konania nahrádzať činnosť správneho súdu o rozširovanie dôvodov, ktoré správny súd ani nevyšlovil.

22. Kasačný súd sa nestotožnil ani s argumentáciou, že ďalšiemu účastníkovi boli uložené povinnosti, ktoré vyplývajú priamo zo zákona. Už v rámci predchádzajúcej rozhodovacej činnosti poskytol kasačný súd výklad ustanovenia § 105 ods. 2 písm. a) SSP (ekvivalent súčasného znenia § 105 písm. a) SSP), v zmysle ktorého nemožno automaticky vnímať výzvu na vyjadrenie ďalšiemu účastníkovi konania za povinnosť (uznesenie Najvyššieho správneho súdu SR, sp. zn. 2Sžk/1/2021 zo dňa 28. marca 2022). Rovnaký názor je pritom možné zaujať aj vo vzťahu k účasti ďalšieho účastníka na pojednávaní, keď vo všeobecnosti platí, že z pohľadu ďalšieho účastníka konania ide v kontexte práva na náhradu trov konania o realizáciu jeho procesných práv, nie o plnenie povinnosti uloženej súdom (uznesenie Najvyššieho správneho súdu SR sp. zn. 4Svk/20/2024 zo dňa 11. decembra 2024.) Je preto úlohou správneho súdu, aby riadne odôvodnil, prečo výzvy adresované ďalšiemu účastníkovi majú verejnomocenskú povahu ukladania povinností súdom.

23. Odôvodnenie výroku o nároku na náhradu trov ďalšiemu účastníkovi, v zmysle vyššie uvedeného, neobsahuje vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu v tejto časti, čo spôsobuje nepreskúmateľnosť rozsudku v napadnutých výrokoch IV. a V. Úlohou správneho súdu tak bude v ďalšom konaní opätovne zvážiť, či prizná ďalšiemu účastníkovi konania náhradu trov konania v zmysle § 169 SSP, pričom v takom prípade bude musieť dostatočne určiť a zrozumiteľne odôvodniť, na základe akých súdom uložených povinností mu tieto trovy oprávnene vznikli.

24. Ďalšej argumentácii sťažovateľa ohľadom účelnosti vynaloženia trov kasačný súd bližšie nevenoval pozornosť. V situácii, keď uloženie povinnosti, v súvislosti s ktorou by ďalšiemu účastníkovi konania vznikli trovy je nedostatočne odôvodnené (teda aj sporné), považoval právne posudzovanie tejto časti sťažnostnej argumentácie kasačný súd za predčasné. Rovnako v tomto kontexte ako predčasné vyhodnotil aj posudzovanie namietaných dôvodov hodných osobitného zreteľa pre nepriznanie náhrady trov konania ďalšiemu účastníkovi v zmysle § 167 ods. 3 písm. a) SSP.

IV. Závěrečné zhodnotenie a odôvodnenie v časti trov

25. Kasačný súd, poukazujúc na vyššie uvedené, konštatuje, že kasačná sťažnosť sťažovateľa bola dôvodná v zmysle § 440 ods. 1 písm. f), keď výroky IV. a V. napadnutého rozsudku trpia nedostatkom nepreskúmateľnosti, resp. nedostatkom dôvodov v takej intenzite, ktorá opodstatňuje záver o porušení práva sťažovateľa na spravodlivý proces. Preto napadnutý rozsudok správneho súdu v časti napadnutých výrokov zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

26. V ďalšom konaní bude Správny súd v Košiciach postupovať tak, ako mu naznačil kasačný súd v odôvodnení tohto rozsudku. Vyjadreným právnym názorom kasačného súdu je pritom správny súd viazaný (§ 469 SSP). V ďalšom konaní správny súd rozhodne aj o nároku na náhradu trov kasačného konania (§ 467 ods. 3 SSP).

27. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky v senáte pomerom hlasov 3 : 0 (§ 463 v spojení s § 139 ods. 4 veta prvá).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku n i e j e prípustný opravný prostriedok.